

Андрій ВИТІВСЬКИЙ

Якщо б ми зобразили людську історію глобальних масштабів графіком математичної функції, то, напевне, отримали б синусоїди: від розвитку - до занепаду; від миру - до війни; від теоцентризму - до антропоцентризму. Подібним чином атеїзм минулого століття, дарований радянськими "друзями", різко змінився набожністю разом з виходом нашої Церкви з підпілля.

Згідно з цим же принципом наражаємося на небезпеку послаблення віри, її трансформації у зовнішню данину культу. Формалізм у релігійності може стати причиною неправильного розуміння сенсу паломництва і сприйняття його як такого собі "духовного туризму". Здавалося б, що це синонімічні поняття. І тут, і там добираємось до місця культу; і тут, і там споглядаємо красу дому Господнього, створеного руками людини; і тут, і там стоїмо поряд з надземним. Яка ж відмінність між ними?

Відповідь на це запитання отримаємо, відповівши самим собі на наступне питання: яка мета тієї подорожі, в яку збираємось? Думаю, найпопулярнішими відповідями будуть приблизно такі: побачити світ, помилуватися церковною архітектурою, познайомитися з новою культурою, а також відпочити і розвіятись. І це не є погано! Це добре, та лише як перший крок. Але це ніщо інше, ніж релігійний туризм, який задовольняє лише поверховий, душевний рівень людини, не приносячи особливої користі її духовному життю.

Щоб зрозуміти, що таке храм та інші сакральні речі та місця, які привертають увагу мільйонів людей світу, варто поглянути на біблійну оповідь про початки скинії Завіту. Бог повелів Мойсею зроби для Нього намет на зразок того, що пророк бачив на горі, коли розмовляв із Богом (пор. Вих. 25, 40). Ось, що таке храм. Це - шматочок неба, відблиск Царства Божого, прекрасні двері у вічність. Тому сприйняття храму виключно як будівлі - однозначно примітивізація його функцій. Церква - це не цегла, не музей, не художня галерея... Звичайно, милуватися сакральною красою можна і потрібно, проте без шкоди для розуміння основної мети. Церква, якщо заглянемо в історію, завжди будувалась найретельніше, найсумлінніше. Вона завжди немов торкалась неба, будучи чи не найвищою точкою населеного пункту. На будівництво церкви людина ніколи не жаліла коштів, віддаючи Богові найкраще. Церкви прикрашають золотом, коштовностями, але не для того, щоб просто милуватись, а щоб пробудити потяг до молитви, щоб показати, що в небі все прекрасне і величне, щоб людина могла відчути свою малість перед лицем Бога,

таким чином спонукаючи її до широкого покаяння, яке є передумовою автентичного богоспівкування. Очевидно, що виключно естетичний погляд на сакральні будівлі не задовольнить вище описаних потреб.

Паломник шукає у храмі глибшої молитви, турист – екзотики і ексклюзивності. Прочанин – бажає торкнутися святості, щоб вона змінила його життя. Турист - тільки намагається зафіксувати зовнішні форми. Ось в чому відмінність туриста і паломника!

Щоб бути добрими християнами, шукаймо, насамперед, справжнього паломництва, яке має бути для нас особливою формою реколекцій, тобто відновою, мобілізацією душі та духа, яка додає сили та стає опорою на довгий час, не дозволяючи буденній суєті повністю поглинути нас.

Андрій ВИТІВСЬКИЙ Паломництво чи «Духовний туризм»//СЛОВО № 2 (62) 2015